



NARODNI
DOM
MARIBOR

KONCERTNA
POSLOVALNICA

Komorni cikel 2021/2022

4. abonmajski koncert

8. december 2021 ob 19.30, Dvorana Union, Maribor

KVARTET SAKSOFONOV ARCIS

FERHAN in FERZAN
ÖNDER, klavir

Spored

Sergej Rahmaninov (1873–1943)

Simfonični plesi, op. 45

I. Non allegro (prir. Miha Ferk)

Sergej Prokofjev (1891–1953)

Suita iz baleta Romeo in Julija (prir. Miha Ferk)

I. Uvod

II. Ulica se prebujala

III. Julija kot mlado dekle

IV. Montegi in Capuleti

V. Mercutio

VI. Pater Laurence

VII. Ljudsko slavlje

Aleksej Igudesman (1973)

Ruska plesna suita za kvartet saksofonov in klavirski duo

I. St. Peterburg (častuška in barinja)

II. Ufa (baškirski ples)

III. Perm (komijski ples in aleksandrovska)

IV. Kazan (čuvaški in tatarski ples)

V. Kem (karelijski ples)

VI. Moskva (horovod)

VII. Vladivostok (kamarinskaja – *Kalinka*)

Zaradi politično revolucionarne in nesigurne kulturne klime je **Sergej Rahmaninov** leta 1917 zapustil domorodno Rusijo. Sčasoma se je prebnil v Združene države Amerike, kjer se je uveljavil kot izjemen pianist in dirigent. Posebnost njegove koncertne persone je izvirala iz tehnike igranja, s katero je izluščil prosojno ekspresivnost iz sicer zapletenih pianističnih podvigov mojstrov 19. stoletja. S koncertiranjem je postal premožen, tako da si je privoščil še en dom v Luzernu v Švici, kjer je ustvaril večino svojega zrelejšega opusa. *Simfonični plesi, op. 45* pa so njegovo edino vidnejše delo, ki ga je napisal v Združenih državah. Še več, orkestralna suita v treh stavkih je nastala leta 1940 kot njegovo poslednje delo in temu primerno celostno zajema značilnosti njegove poetike. Čeprav je bila krstna izvedba leta 1941 dobro sprejeta, je zanimanje za skladbo kaj kmalu izvenelo. To je bil namreč čas modernistov, ko sta Schönberg in Stravinski vsak v svojem slogu spremenila obraz klasične glasbe. Rahmaninov je z oziranjem v preteklost iz tega trenda izstopal. V intervjuju je priznal: »Počutim se kot duh, ki tava v tujem svetu. Ne morem zavreči starega načina pisanja in ne morem pridobiti novega.« Kljub zazrtosti v romantiko mu danes muzikologi priznavajo napredno invencijo zaradi izrazne moči orkestracije.

Prvi stavek suite Non allegro je primer njegove čutne orkestracije, iz katere oblikuje prefinjeno govorico predvsem s poudarjeno barvo posameznih instrumentov, konkretnije saksofona. V glasbi se iskrijo tudi glasbeni prijemi njemu ljubih skladateljev. Prepoznamo groteskno Prokofjevo in ritmično vitalnost teme kraljice iz opere *Zlati petelin* Rimskega Korsakova, edinega skladatelja, katerega partituro je vzel s seboj, ko je zapustil Rusijo. Nostalgijo po domovini pa slikajo okruški cerkvenih napevov. Semantični krog sklence citat glavne teme njegove *Prve simfonije*, stilno navdahnjene po ortodoksnem napevu.

Kot deček se je **Sergej Prokofjev** navdušil za klavir, ko je ob izvedbi svoje matere poslušal skladbe Beethovna in Chopina. Pri



dvanaestih letih je njegove prve kompozicije v roke dobil Aleksander Glazunov, ki je mladeniča poslal na sanktpeterburški konservatorij. Pri petindvajsetih letih je Prokofjev že užival ugled priznanega glasbenika. V strahu, da v Rusiji ni posluha za njegovo eksperimentalno glasbo, je med revolucijo leta 1918 odšel v svet. Po obdobju delovanja v ZDA in Evropi se je na veliko začudenje mnogih vrnil v Sovjetsko zvezo. O svoji nenavadni odločitvi je menil, da enostavno mora znova doživeti »pravo zimo« in v ušesih slišati zvoke ruščine. Usodo njegove glasbe je zato do konca življenja krojila oblast komunistične partije, ki ga je enkrat priznala in drugič spet obsojala. Vseskozi je veljal za izvirnega in drznega skladatelja. Zgodnje skladbe so polne disonanc, s čimer se je tedanjim glasbenim avtoritetam postavljал po robu. Vseeno njegova inovativnost ni razdirala, temveč je v harmoniji pazljivo odmerjala novosti, da bi glasbeni stavki le nagovorili poslušalčevo domišljijo. Zato v nekaterih skladbah tiči bistvo prav v subtilni lirčnosti oziroma slikovitosti izvirnih melodičnih zamisli.

Suite iz baleta *Romeo in Julija* so ene od prvih njegovih izrazito nepolitičnih del, nastalih ob vrnitvi v Sovjetsko zvezo leta 1936. Z direktorjem baleta Kirov sta se zmenila, da bo glasba delovala kot »opera brez besed«. Toda končano partituro so zavrnile vse glavne baletne družbe, saj naj bi bila glasba prezapletena za plesalce. Zato je, čakajoč na premiero, glasbo baleta uredil v tri orkestrske suite (op. 64bis, op. 64ter in op. 101) in klavirsko suito (op. 75). Skladba je premiero zazvenela šele leta 1938 v Brnu, na sovjetski oder pa je prispela šele leta 1940, od koder je hitro zašla na svetovna prizorišča. Prve neuspele poskuse nekateri pripisujejo tudi previdnosti ruske glasbene in gledališke skupnosti, kajti to je bil čas kritičnega terorja v časopisu *Pravda*, kjer so Šostakoviča in druge označili za »degenerirane moderniste«.

V orkestraciji baleta *Romeo in Julija* eno od posebnosti spet predstavlja prav saksofon, s katerim Prokofjev podaja ansamblu posebno toplo barvitost. Še več, saksofon mestoma tudi prevladuje v solističnih pasażah. Slikovita glasba pronicljivo ponazarja disonančne odnose med hišama Capuleti in Montegi (bužno temo s punktirano ritmiko takoj prepoznamo). Ob švigajoči zasanjani pasaži z lahkotnim plesnim ritmom pa prav plastično občutimo naivnost in nedolžnost mlade Julije.

Svoboden ruski duh, ki ostaja v stiku s svojimi koreninami, med drugim pooseblja inovativen in vsestranski glasbenik ter komedijant **Aleksej Igudesman**. Rojen v Sankt Peterburgu oz. tedanjem Leningradu se je pri šestih letih z družino preselil v Nemčijo in že pri dvajsetih odšel v London na študij violine na Šolo Yehudija Menuhina. Tekom študija so njegovi kolegi opazili, da imajo opravka s posebnim glasbenikom, ki se raje potaplja v branje pomembnih del svetovne literature, kot da bi vadil. Vseeno je uspešno zagnal svojo virtuosno, čeprav neklasično koncertno in skladateljsko kariero, ki vključuje tudi večdisciplinarne projekte. Sodeloval je z velikimi imeni, kot so Hans Zimmer, John Malkovich in Roger Moore. Čeprav igra na violino Santo Seraphin iz leta 1717, ki mu jo je prijazno posodila Erste Bank, se pohvali, da nikoli ni zmagal na glasbenem tekmovanju, saj se jih ni udeleževal, kar kaže na njegov neobičajen in sproščen odnos do muziciranja.

Njegov glasbeni slog temelji na kombinaciji prijemov iz filmske glasbe, minimalizma, pop glasbe in klasike ter vsebuje folklorne elemente, ki jih je velikokrat navdahnili klezmer. Posebnosti njegovega sloga pa ne najdemo v samem križanju žanrov, temveč v virtuosnem pisanju, ki ni samo sebi namen, temveč odraža svojsko mnogostranskost skladatelja.

Ruska plesna suita nas s podnaslovom *Od Sankt Peterburga do Vladivostoka* nagovori v glasbeno popotovanje skozi stilno raznoliko pokrajino ruskega ljudskega melosa. Skupni imenovalec prostrane krajine sedmih plesnih stavkov skladatelju predstavlja vseprisotna pesem *Kalinka*, ki tvori motivični material celotne suite. Pri tej se napaja tudi trpek

pridih – značilen molovski ruski plesni karakter. Z vsakim stavkom nas vlak pripelje v zveneče kraje, ki jim svojstveno barvo daje izbrana kombinacija inštrumentov. Nazadnje prispemo v Vladivostok, kjer plesni oder zavzame *Kalinka*, ki nas povabi, da z njo ploskamo v ritmu.

Maia Juvanc

KVARTET SAKSOFONOV ARCIS

Claus Hierluksch, sopranski saksofon

Ricarda Fuss, alt saksofon

Edoardo Zotti, tenor saksofon

Jure Knez, bariton saksofon



Kvartet saksofonov Arcis, foto Harald Hoffmann

Štiri mlade glasbenike s sedežem v Münchnu zaznamuje karizmatična in pristna odrska prezenca. Občinstvo navdušujejo s svojim nalezljivim navdušenjem in žgočo strastjo do te redke oblike komornega muziciranja.

Leta 2013 so glasbeniki pri založbi Ambient Audio izdali svoj prvenec, *Kvartet saksofonov Arcis igra Enjotta Schneiderja*, leta 2017 pa je pri založbi Genuin izšla njihova zgoščenka *Rasch*. Leto 2013 je zaznamovalo več pomembnih uspehov na mednarodnih tekmovanjih – prva mesta v Münchnu (tudi nagrada občinstva), nato na tekmovanjih Gioia del Colle v Italiji ter v Moskvi, tretje mesto v Chieriju (prav tako Italija) ter leto kasneje drugo mesto v Berlinu; leta 2015 prvo mesto v Magnitogorskem v Rusiji ter prva nagrada v Berlinu leta 2016.

Ob tem je imel kvartet saksofonov Arcis leta 2016 čast prejeti bavarsko nagrado v podporo kulture ter šolnino sklada Theodor-Rogler, glasbeno šolnino mesta München in šolnino sklada Erike in Georga Dietricha.

Zasedba je nastala leta 2009 na Univerzi za glasbo in gledališke umetnosti v Münchnu. Člani so se nato izpopolnjevali pri Kvartetu Artemis ter pri Korjunu Asatryanu in prof. Friedemannu Bergerju. Kvartet je že od leta 2014 član Evropske akademije za komorno glasbo. Poleg nastopov v Nemčiji in

drugod po Evropi (münchenska in berlinska filharmonija, dvorana Wigmore v Londonu) je Kvartet saksofonov Arcis nastopil tudi na koncertnih turnejah na Kitajskem, v Rusiji, Savdski Arabiji, Bahrajnu, Alžiriji, Maroku, Ekvadorju in Združenih državah Amerike.

FERHAN IN FERZAN ÖNDER



Ferhan in Ferzan Önder, foto Nancy Horowitz

Dvojčici vedno povezuje posebna vez. Ferhan in Ferzan Önder prinašata to vez na koncertne odre. Individualni umetnici skopaj kalita novo glasbeno identiteto, ki je izrazno intenzivna.

Rojeni sta v Turčiji. V Ankari sta pričeli s poukom klavirja. Po več osvojenih nagradah na uglednih tekmovanjih sta leta 1985 prispeli na Dunaj, kjer sta študirali na Univerzi za glasbo in gledališke umetnosti pri Noelu Floresu in Paulu

Baduri-Skodi, ter spoznali pomembnega mentorja Alfonsa Kontarskega, ki je z bratom Aloysem tvoril enega najvplivnejših klavirskih duov druge polovice 20. stoletja.

Študiju in začetnim zmagam na tekmovanjih so sledile obsežne turnee po Evropi, Daljnem vzhodu in na ameriškem kontinentu. Med drugim sta nastopili v muzeju Guggenheim v New Yorku, dvorani Wigmore v Londonu, Semperoperi v Dresdnu, leipziški dvorani Gewandhaus, amsterdamski Concertgebouw, novi Filharmoniji na Labi v Hamburgu, dunajskem Glasbenem združenju in Koncertni hiši, kot tudi v Zürichu, Barceloni, Istanbulu, Riu de Janeiru, Tokiu in še bi lahko naštevali. Navdušili sta na uglednih festivalih Rheingau, na Salzburškem festivalu, Beethovnovem festivalu v Bonnu, Dunajskih glasbenih tednih in drugje. Redno nastopata z vodilnimi svetovnimi orkestri in dirigenti. Ob tem sta se udeležili tudi številnih ustvarjalnih projektov z uglednimi literarnimi in gledališkimi umetniki. Med takšnimi podvigi izstopata denimo nastop s Sirom Petrom Ustinovim na Voestivalu v Linzu leta 2003 in glasbeno-literarni projekt z Güntherjem Jauchom. Leta 2016 sta predstavili literarno-glasbeno predstavo *Anonymus je bil ženska*, ki se je osredotočil na vprašanja pravic žensk.

Ferhan in Ferzan Önder sva v duu posneli več zgoščenk. Zgoščenka *Vivaldi Reflections*, ki je izšla pri založbi EMI leta 2001 in je osvojila nagrado echo, je predstavljala preboj, ki mu je sledilo več uspešnih albumov.

V zadnjih letih izvajata dela Bacha, Mozarta in Poulenca za dva klavirja in orkester, premierno pa sta izvedli tudi delo Fazila Saya (in tudi drugih sodobnih skladateljev) ter sodelovali z enkratnim avstrijskim tolkalistom Martinom Grubingerjem. Sta UNICEF-ovi »ambasadorki dobre volje« in sodelujeta pri projektih z otroki.

Napovedujemo in vabimo

Bach Consort Wien



Rubén Dubrovsky



Francisco Brito



BACH CONSORT WIEN

Rubén Dubrovsky, vodja
Francisco Brito, tenor

11. januar 2022 ob 19.30, dvorana Union,
Maribor

*5. koncert Komornega cikla in za izven
Spored: Vidala, baročna glasba in
ljudska glasba Južne Amerike*

ŠVEDSKI KOMORNI ORKESTER

Martin Fröst, vodja in
klarinetist
Mojca Erdmann, sopran

28. januar 2022 ob 19.30,
dvorana Union, Maribor

*5. koncert Orkestrskega cikla
in za izven*

Spored: Mozart v Pragi



Švedski komorni orkester



Martin Fröst



Mojca Erdmann

♦ NARODNI DOM MARIBOR ♦

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor

Uradne ure: od ponedeljka do petka, od 10. do 13. ure ter uro pred vsako prireditvijo.

Dvorana Union: uro pred vsako prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000

✉ vstopnice@nd-mb.si; **spletni nakup vstopnic:** <http://nd-mb.kupikarto.si/>

🌐 www.nd-mb.si; **f** www.facebook.com/narodni.dom.maribor

📷 www.instagram.com/narodni_dom_maribor/

Program je omogočila Mestna občina Maribor. Koncert je podprlo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

**Radio
Maribor**

**VEČER
RADIO CITY**

Naklada: 120 kosov, brezplačen izvod.